

Torbadan iş güvenliği değil kan parası çıktı

29

13.09.2014 13:08

Günlük yaşamda “**sadaka**” çalışma yaşamında ise “**kan parası**” kültürü yerleştiriliyor.

Hükümet, Soma'daki iş cinayetlerinden sonra “iş sağlığı ve güvenliği konusunu” ele almak zorunda kaldı. Bu konuda yasal düzenlemeler yapacaklarını ve sorunu çözeceklerini beyan ettiler. Kamuoyunda “torba yasa” olarak bilinen ancak resmi adı ile “**İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**” tasarısını hazırladılar. Tasarı 99 gün süren bir süreçten sonra 10 Eylül 2014 tarihinde TBMM Genel Kurul’da kabul edilerek kanunlaştı.

Esas olarak “İş Sağlığı ve Güvenliği” alanındaki gereksinimlere yanıt vererek iş cinayetlerini kısmen önlemesi beklenen Kanun 148 maddeden oluşuyor. Bu maddelerde vergi affından öğretmen kadrosuna, öğretmen kadrosundan borç ertelemeye, borç ertelemeden belediye sınırlarını belirlemeye, aile hekimlerine nöbet koymaya dek birbiri ile ilintisiz birçok konuyu düzenliyor. Bu amaçla 45 farklı kanunda köklü değişiklikler yapıyor. Özetle her telden çalıyor. Her telden çaldığı için, hazırlık aşamasından, Meclis komisyonları ve Genel Kurul’undaki tartışmalara dek tüm süreçlerinde özellikle “**iş sağlığı ve güvenliği**” gündeme getirmesi ve tartışılmasını sağlaması gerekirken, torbada yer alan tüm konuları gündeme getirdi ve tartışılmasını sağladı. Bu nedenle de “**iş sağlığı ve güvenliği**” konusu enine boyuna tartışılacağı yerde laf kalabalığı arasında kaldı ve bir güzel sulandırıldı. Her şeyden önce Genel Kurul’da kabul edilen 'Torba Yasa' tüm iş kollarını, başka bir söylemle tüm iş cinayetlerini ele almıyor. Örneğin acı bir örneğine geçtiğimiz günlerde şahit olduğumuz inşaat cinayetleri bu Yasanın konusu değil. Düzenlemeler yalnızca yeraltı maden çalışmalarını kapsıyor. Sonuçta da Soma cinayetleri sırasındaki büyük vaat ve iddialara karşın, yasa bırakın tüm iş kollarını yeraltı madenlerindeki iş cinayetlerine karşı bile önleyecek /azaltacak herhangi bir düzenleme getirmede.

KAN PARASI DÜZENLEMESİ

Çalışma yaşamında “iş sağlığı ve güvenliği” sağlamak için alınacak önlemlerin genel olarak dört bileşeni vardır:

- 1) Çalışma alan ve koşullarını fiziksel, kimyasal ve biyolojik etmeler açısından güvenli hale getirecek “**önlemlerin yasal zorunluluk haline getirilmesi**”
- 2) Bu yasal zorunlulukların yerine getirilip getirilmediğinin “**kamu tarafından düzenli bir biçimde denetlenerek, uymayanlara ciddi yaptırımlar uygulanması**”
- 3) “**İşçilerin kamu tarafından düzenli aralıklarla muayene edilerek(Chek Up’tan geçirilerek) sağlıklarının izlenmesi**” Böylece hem mesleki hastalıklara erken tanı konulması hem de bu hastalıklara neden olan etmenlerin yok edilmesi

4) İşçilere ve onlar adına hareket eden kuruluşlara “iş sağlığı ve güvenliğini savunacak toplumsal bir ortamın yaratılması”

Genel Kurul'da kabul edilen 'Torba Yasa'nın herhangi bir maddesi hiç olmaz ise yeraltı madenlerinde yukarıda sayılan dört küme önlemden herhangi birine hizmet ediyor mu? Hayır. Yani Torba Yasa'daki düzenlemelerden herhangi biri madenlerdeki iş cinayetlerini azaltacak bir önlem içeriyor mu? Hayır. Yasa diyor ki sen ölmeye devam et. Eğer ölürsen sende “kıdem şartı aramayacağım. Öldüğün gün işinde bir günlük bile olsan sana kıdem tazminatı vereceğim”. Sen ölmeye devam et “ben seni bir günde en fazla altı haftada ise 36 saat çalıştıracam, “seni beş yıl erken emekli edeceğim”. Sen ölmeye devam et “öldüğün zaman ailenden birine iş vereceğim”, “SGK'ya olan borçlarını sileceğim”, “ailene ölüm aylığı bağlayacağım”

Salt sayılan bu örneklerden de görüldüğü gibi, yasa kesinlikle “iş sağlığı ve güvenliği mantığı ile hazırlanmamış”. Kan parası mantığı ile hazırlanmış. Yeraltı madenlerini güvenli hale getirerek ölümü önlemek yerine; madenci öldüğü zaman ona ne denilecek (şehit mi/kazazede mi? Cinayet kurbanı mı)? Ailesine ne kadar para verilecek? Hangi tür ayrıcalıklar tanınacak? Mantığı üzerine kurulmuş. Günlük yaşamı “sadaka kültürü” üzerine oturtanlar çalışma yaşamını da “kan parası kültürü” üzerine oturtuyorlar.

Kanundaki maddelerde önlemeye yönelik bir madde bulunmadığı gibi, önlemleri almayanları cezalandırmaya da yönelik bir düzenleme de yok. Bu kanun Meclis genel kurulunda tartışılırken bu kanunun çıkmasına neden olan Soma iş cinayetlerinden önce, cinayetlerin işlendiği madene “güvenli ve sağlıklı” raporu veren müfettişlerin bu ihmalleri nedeniyle sorgulanması ve yargılanmasına Çalışma Bakanı izin vermedi

İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” bu haliyle madencilere kan parasından başka bir şey getirmediği gibi genelde çalışanların özellikle de kamuda çalışanların aleyhine birçok madde içeriyor. Örneğin bir madde yöneticilerin haksız tasarrufları ile atama, görevden alma, göreve son verme yer değiştirme, görev ve unvan değişikliğiyle ilgili iptal ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararların gereği iki yıl içinde yerine getirilecek; iki yıl sonunda da başka bir kadroya atanacak şeklinde. Diğer bir madde ise; mahkeme kararlarının gereğini yerine getirmeyen kamu görevlisi hakkında ceza soruşturması ve kovuşturması yapılamayacak. Kısaca Kanun ile kamu yöneticilerine idare mahkemelerinin verdiği kararlara uymama yetkisi tanınıyor

Prof. Dr. Recep Akdur

Odatv.com